

Hersjømyrin naturreservat.

Data om biologisk mangfold.
Resultater fra feltarbeid i 2019.

Kistefos Skogtjenester as.

Rapport nr.34-2020

Forfatter: Geir Høitomt og Jon Opheim.

Forsidefoto: Geir Høitomt.

INNHOOLD

1. Innledning	s. 1
2. Hersjømyrene naturreservat	s. 1
3. Langvatnet, Øvre Hersjøen og Nedre Hersjøen	s. 4
4. Myr	s. 5
5. Kilder	s. 6
6. Fjellbjørkeskog	s. 7
7. Naturbeitemark	s. 9
8. Dobbeltekkasin	s. 12
9. Fugl, kommentert artsliste	s. 13
10. Oppsummering rødlistearter	s. 19
11. Høyspentlinje på Svatbekkmyrin	s. 22
12. Litteratur	s. 23

1. INNLEDNING

Denne rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Langsua Nasjonalparkstyre.

I forbindelse med framtidig forvaltning av Langsua nasjonalpark og tilliggende verneområder, var det ønskelig med en oppgradering av kunnskapen om biologisk mangfold i Hersjømyrin naturreservat. Rapporten gir en oversikt over ny kunnskap innhentet i 2019. Rapporten beskriver verdifulle naturtyper, botanikk og fugleliv.

Årets feltarbeid ble utført i perioden 29.5 – 30.7, og følgende personer har deltatt: Astri Marie Aadnes, Jon Opheim og Geir Høitomt. Verneområdet er besøkt på følgende datoer i 2019: 29.05, 30.05, 08.06, 09.06, 30.06 og 30.07.

Det foreligger eldre naturfaglige data fra Hersjømyrin, spesielt på fugl. Sentralt er en fuglerapport fra 1983 i forbindelse med Samlet plan for vassdrag (Karlsen 1983), ornitologisk rapport fra 1995 (Høitomt 1995), fugleregistreringer på Svartbekkmyrene i 2004 (Bekkmum 2004), utredning om fugl og pattedyr i forbindelse med utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark (Høitomt 2005) og kunnskapsstatus om dobbeltekkasin i Langsuaområdet fra 2015 (Høitomt og Opheim 2015).

2. HERSJØMYRIN NATURRESERVAT.

Langsua nasjonalpark med tilliggende verneområder ble opprettet 11.3.2011, og vernet areal er totalt på ca. 1000 km² (figur 2). Selve Langsua nasjonalpark er på 537 km².

Verneområdene ligger i kommunene Gausdal, Nordre Land, Etnedal, Øystre Slidre, Nord-Fron og Sør-Fron i Oppland fylke. Foruten selve nasjonalparken omfatter vernet også Hersjømyrin naturreservat, Hynna naturreservat, Kjølåne naturreservat, Oppsjømyra naturreservat, Røssjøen naturreservat, Skardberga naturreservat, Dokkfaret landskapsvernområde, Espedalen landskapsvernområde, Haldorbu landskapsvernområde og Storlægeret landskapsvernområde.

Hersjømyrin naturreservat har et totalareal på ca. 44,9 km². Naturreservatet ligger vest for Storhøliseter i Nord-Fron kommune og Sør-Fron kommune, nord i «Langsuaområdet» (figur 3 og 4).

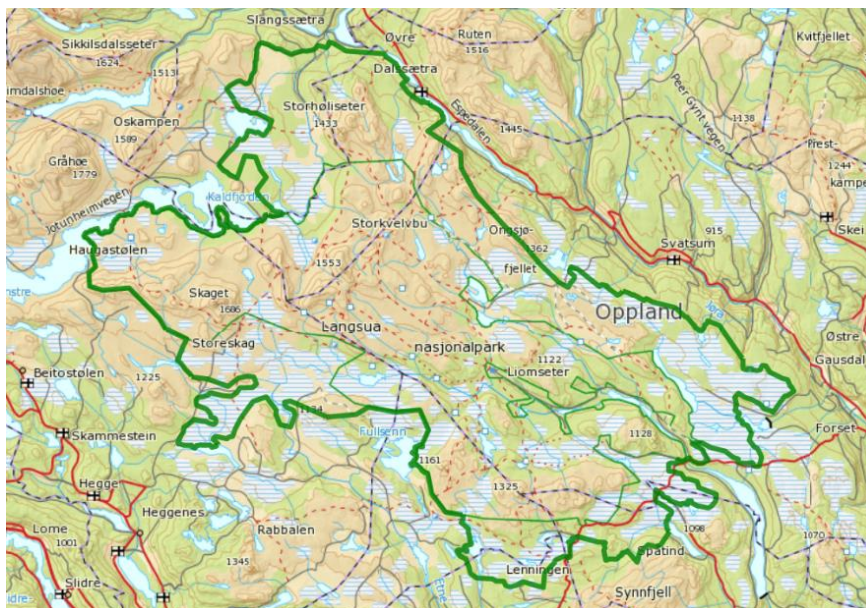
I verneforskriften for Hersjømyrin naturreservat fastsatt ved kgl. res. 11.3.2011 er verneformålet beskrevet slik:

Føremålet med Hersjømyrin naturreservat er å ta vare på eit spesielt myr- og våtmarksområde og eit svært viktig leveområde for sjeldne og sårbare plante- og fugleartar.

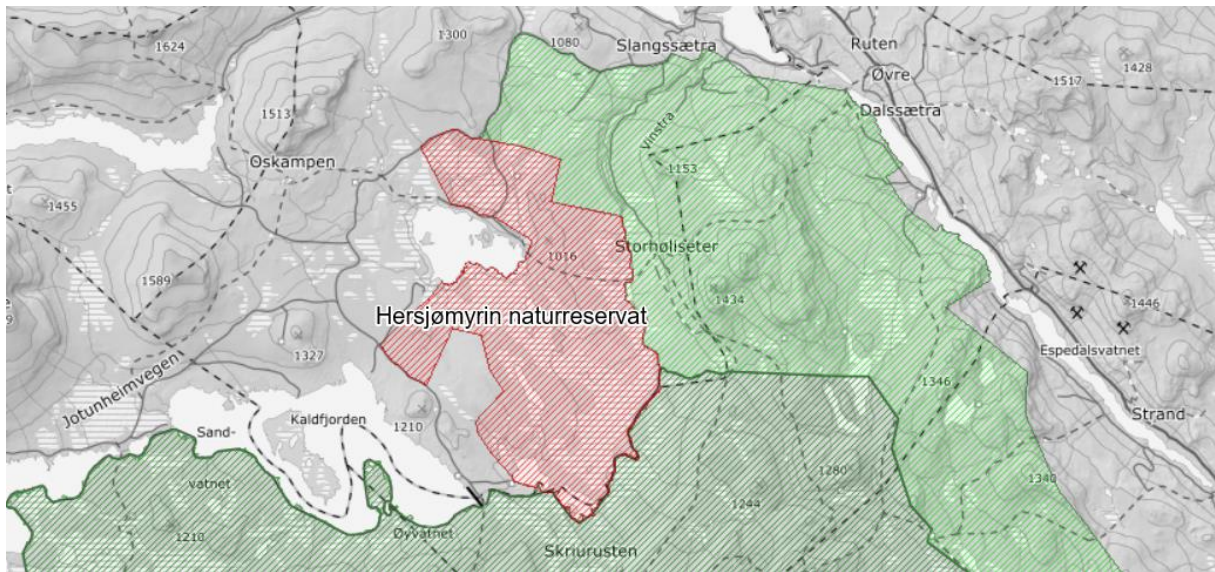
Vidare er føremålet med naturreservatet å ta vare på eit område med særleg verdi for biologisk mangfald i form av naturtypar, økosystem, plante- og dyreartar og naturlege økologiske prosessar. Naturreservatet er stort og variert og har spesielle myrutformingar samt beitepåverka vegetasjon. Området har eit stort mangfald av artar med eit rikt og særprega fugleliv. Naturreservatet har og stor pedagogisk og vitskapeleg tyding.

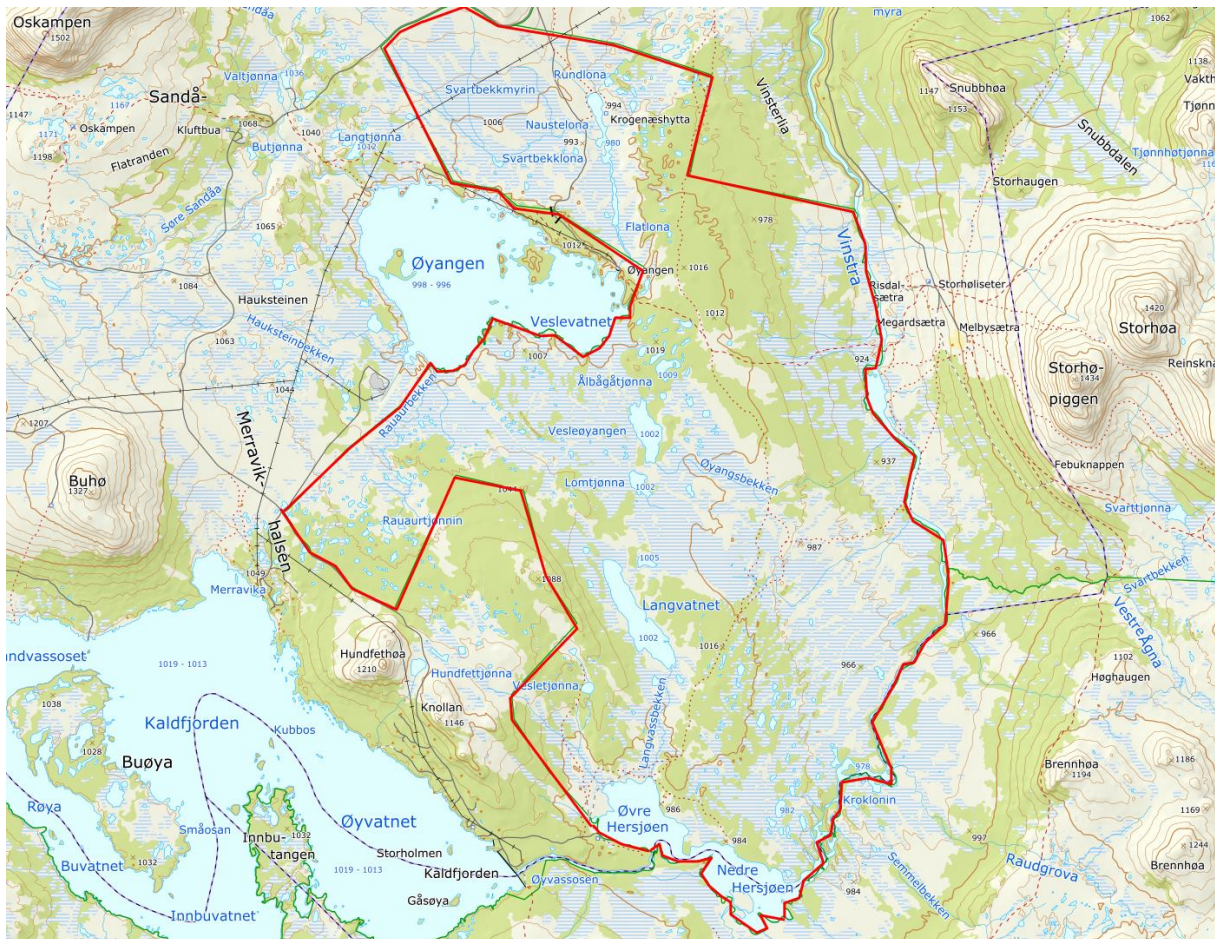
Figur 1. Utsikt mot Hersjømyrin naturreservat. Foto tatt fra Storhøliseter. Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

Figur 2. Langsua nasjonalpark og tilliggende verneområder.

Figur 3. Hersjømyrin naturreservat. Beliggenhet vest for Storhøllister. M: 1:160000.

Figur 4. Hersjømyrin naturreservat. Grense for naturreservatet er vist med rød linje. M:1:40 000

3. LANGVATNET, ØVRE HERSJØEN og NEDRE HERSJØEN

Langvatnet, Nedre Hersjøen og Øvre Hersjøen representerer de største vatna i verneområdet. Det er knyttet store friluft- og fiskeinteresser til disse vatna, og det går bilvei fram til Øvre Hersjøen. Vernebestemmelsene hjemler bruk av robåt i forbindelse med fiske i Øvre – og Nedre Hersjøen, samt robåt og kano i de samme vatna etter 20.06 (i samsvar med forvaltningsplan). Det foregår et nokså omfattende uttynningsfiske av sik i Hersjøene, og det ligger flere private båter i opplag ved Øvre Hersjøen (figur 5). I noe utstrekning foregår det også utsetting av kano ved Øvre Hersjøen.

Figur 5. Fra Øvre Hersjøen. Det foregår et aktivt fiske, bl.a. på sik, i Hersjøene. Foto: Geir Høitomt, 30.06.2019

Disse vatna har viktige funksjoner som hekke- og matletingsområder for flere vannfuglarter (se. bl.a. Karlsen (1983), Høitomt (2005)), og det er særlig grunn til å framheve storlom, siland, sjøorre (VU) og svartand (NT).

Forekomst av disse artene er dokumentert også i senere år med bl.a. funn av svartand (2 hanner) og storlom (1 individ) i Nedre Hersjøen 30.06.2019, sjøorre (2 hanner) i Øvre Hersjøen 21.06.2010 (Artsobs), samt storlom (1 individ) i Langvatnet 30.05.2019.

De nevnte vannfuglartene er i stor utstrekning knyttet til større åpne vatn i lågfjellet, men er avhengig av strandnære områder med vegetasjon for reirplassering og beskyttelse av ungekull mot predasjon og dårlig vær. Beskyttede områder i form av vegetasjonskledde holmer og øyer, samt sivbelter er derfor viktige elementer i dette våtmarksmiljøet. Slike delområder vil også være viktige som skjul i forbindelse med menneskelig ferdsel (bl.a. fiske) i området.

4. MYR

Hersjømyrin naturreservat har store områder med åpent myrlandskap (figur 6). Dette er framtrede i store deler av verneområdet, men områdene nord for Nedre Hersjøen (Hersjømyrin) og nord for Øyangen (Svartbekkmyrin (figur 6)) utmerker seg spesielt. Her forekommer betydelige myrarealer bestående av hovedsakelig intermedier fastmattemyr med varierende grad av busk- og tresjikt. Det er innslag av småtjern, svakt meanderende bekker, sumpområder (løsbunnmyr) og spredte holt bevokst med bjørk. Rike kildeframsprang og fuktdrag forekommer også. Samlet sett representerer Hersjømyrin naturreservat et stort, artsrikt og sjeldent godt bevart våtmarksmassiv.

Figur 6. Svartbekkmyrin på nordsida av Øyangen. Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

I myrkomplekset inngår det bakkemyr, strengemyrelement og mindre flarker. Elementene av bakkemyr har gjennomgående intermedier – rik karakter. Feltsjiktet har innslag av arter som sveltull, flaskestarr, slirestarr, trådstarr, blåtopp, skavgras, bjønnskjegg, fjellfrøstjerne og blystarr. I fattigere partier vokser myrhatt, vanlig myrklegg, tranebær og stjernestarr frekvent. De rikeste vegetasjonsutformingene er knyttet til bakkemyr og svakt hellende myrkanter og myrdrag, samt bekkesig/bekkekanter. Noen av de rikeste utformingene finnes i lia fra Jotunheimvegen ned mot Øyangen og i overgangene mellom myr og fastmark langs Vinstra ved Storhøliseter. Her vokser mer krevende arter som jåblom, bjørnbrodd, kongspir, brudespore, breiull, fjellfrøstjerne, gulsildre (figur 7), dvergjamne, svarttopp og fjelltistel.

Figur 7. Gulsildre langs Vinstra ved Storhøliseter. Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

5. KILDER

Innenfor Hersjømyrin naturreservat forekommer kilder der terrengoverflaten skjærer grunnvannsspeilet. Her vil oksygenrikt vann komme frem i dagen og vi får et grunnvannsframspring (kilde, oppkomme). Kildene opptrer hyppigst i kontaktsonen mellom fastmark og myr, og naturtypen karakteriseres av relativt jevn vannføring (aldri uttørring), jevn vanntemperatur gjennom hele året og høyere kalkinnhold enn omkringliggende naturtyper. Kildene dekker gjerne små arealer og opptrer som øyer i landskapet.

Kilder forekommer innenfor naturreservatet særlig i nordre del (lia mellom Jotunheimvegen og Øyangen) og i østre del (lia ned mot Vinstra). Kildeframspringene ligger typisk i kantsoner mot den tilgrensende fastmarka, og kildevannspåvirkningen varierer fra ustabil (astatiske kilder) til stabil (eustatiske kilder). Kildestyrken varierer også fra sentrum til kant i den enkelte kilde, og videre utover til kildemyr og kildeskogsmark (der kildevannspåvirkningen kan være liten). Det er gjerne glidende overganger mot omkringliggende myr og andre naturtyper.

Figur 8. Stabil (eustatisk) kilde i Hersjømyrin naturreservat (NIN: V4-C-2 Sterkt intermediær og litt kalkrike kilder). Bildet er tatt i lia mellom Vesleøyangen og Vinstra. Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

Karakteristiske «kildearter» i Hersjømyrin naturreservat er kildeurt, kildemjølke, kildemarikåpe, skogstjerneblom, fjellsyre, stjernesildre, fjellfrøstjerne, gulsildre, fjelltistel og kildevrangmose. Artsinventaret er imidlertid mangelfullt undersøkt.

Dobbeltbekkasin observeres ofte i tilknytning til slike kildeframspring og tilhørende fuktige drag.

6. FJELLBJØRKESKOG.

Fjellbjørkeskog dekker store arealer i Hersjømyrin naturreservat, se bl.a. figur 1. Skogtypen er stedvis nokså rik, med forekomst av arter som vendelrot, hvitbladtistel, tyrihjel, turt, skogstorkenebb, myskegras, skogmarihand, mjødurt, fjelltistel og hvitsoleie. Flere partier med slik skogtype ble sett i lia mellom Øyangen og Vinstra (figur 9). Noen av bjørkene er relativt gamle og har spredt forekomst av granseterlav (NT) og gryntjafs (NT).

Figur 9. Rik fjellbjørkeskog langs stien mellom Storhøliseter og Øyangen. Innslag av bl.a. mjødurt, skogstorkenebb, gullris og vendelrot. Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

I 2019 var fjellbjørkeskogen flere steder sterkt preget av angrep av fjellbjørkemåler, og disse så ut til å ligge 1 - 2 år tilbake i tid. Angrepene hadde vært såpass harde at en stor andel av bjørka var strekt redusert eller hadde dødd. Dette bidrar til økt forekomst av død ved, samt at skogmiljøet stedvis blir svært åpent. I rikere skogpartier, som på denne måten var åpnet opp, ble både dobbeltbekkasin (NT) og blåstrupe (NT) observert under feltarbeidet.

Figur 10. Blåstrupe (NT) med hekkeadferd i rik fjellbjørkeskog ved Øvre Hersjøen som var påvirket av fjellbjørkemålerangrep. Foto: Geir Høitomt, 30.06.2019.

Figur 11. Fjellbjørkeskog i Hersjømyrene naturreservat som har dødd etter flere påfølgende angrep (2 – 3 år) fra fjellbjørkemåler. Foto: JOP 09.06.2019.

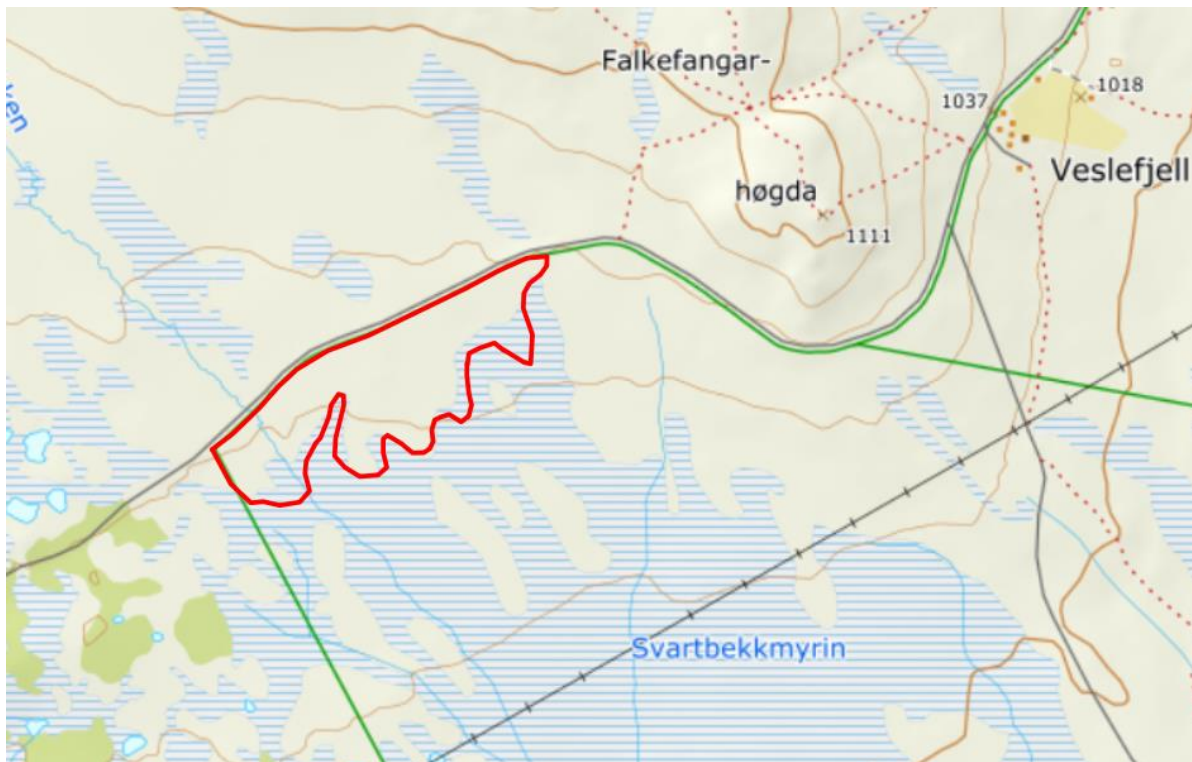

Figur 12. Stor lærhstt var frekvent i fjellbjørkeskog i Hersjømyrene naturreservat som har dødd etter fjellbjørkemålerangrep. Foto: JOP 09.06.2019.

7. NATURBEITEMARK.

Det ligger flere setre nær grensa til Hersjømyrin naturreservat, bl.a. Storhøliseter, Melbysætra og Hølsætra. Disse har en historisk bruk som strekker seg langt bakover i tid, og som omfattet både hestefølger, sætring med ku og geit samt slått av stølsvoller, myr og utmarksslåtter. Utmarksbeiting var hovedgrunnlaget for mye av denne historiske aktiviteten.

Beitepåvirkningen i nåværende naturreservat er redusert, men fortsatt beiter både noe sau og storfe innenfor vernegrensene. Under feltarbeidet i 2019 ble naturbeitemark med aktivt storfebeite påvist langs Jotunheimvegen ved Svartbekkmyrin. Dette arealet omfatter ca. 218 dekar (figur 13).

Figur 13. Naturbeitemark på sørsida av Jotunheimvegen ved Svartbekkmyrin som fortsatt holdes i hevd med ekstensiv storfebeiting (trolig også noe sauebeite).

Dette seminaturlige miljøet bidrar til ytterligere variasjon i artsmangfoldet i verneområdet. Både direkte beiting, moderat tråkkpåvirkning og redusert gjengroing er positivt for en lang rekke arter, og av slike ble bl.a. mogop, fjelltjæreblom, engbakkesøte (NT), marinøkkel, håndmarinøkkel (VU) (figur 16) og fjellmarinøkkel (figur 17) påvist.

Dobbeltbekkasin (NT) er et annet eksempel på en rødlisteart som begunstiges av beiting. Både redusert gjengroing og tilgang på gjødselruker med meitemark er svært positivt for denne arten. Denne naturbeitemarka ligger svært nær kjent spillplass for dobbeltbekkasin, og er dermed ekstra verdifull (se kapittel 8).

Nevnes bør også funn av fjellbloddråpesvermer på denne lokaliteten (figur 15).

Figur 14. Naturbeitemark på sørsida av Jotunheimvegen ved Svartbekkmyrin. Kuruker og andre beitespor viser at dette arealet fortsatt beites av storfe. Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

Figur 15. Fjellbloddråpesvermer på naturbeitemarka på sørsida av Jotunheimvegen ved Svartbekkmyrin. Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

Figur 16. Håndmarinøkkel (VU) på naturbeitemarka på sørsida av Jotunheimvegen ved Svartbekkmyrin.
Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

Figur 17. Fjellmarinøkkel på naturbeitemarka på sørsida av Jotunheimvegen ved Svartbekkmyrin.
Foto: Geir Høitomt, 30.07.2019.

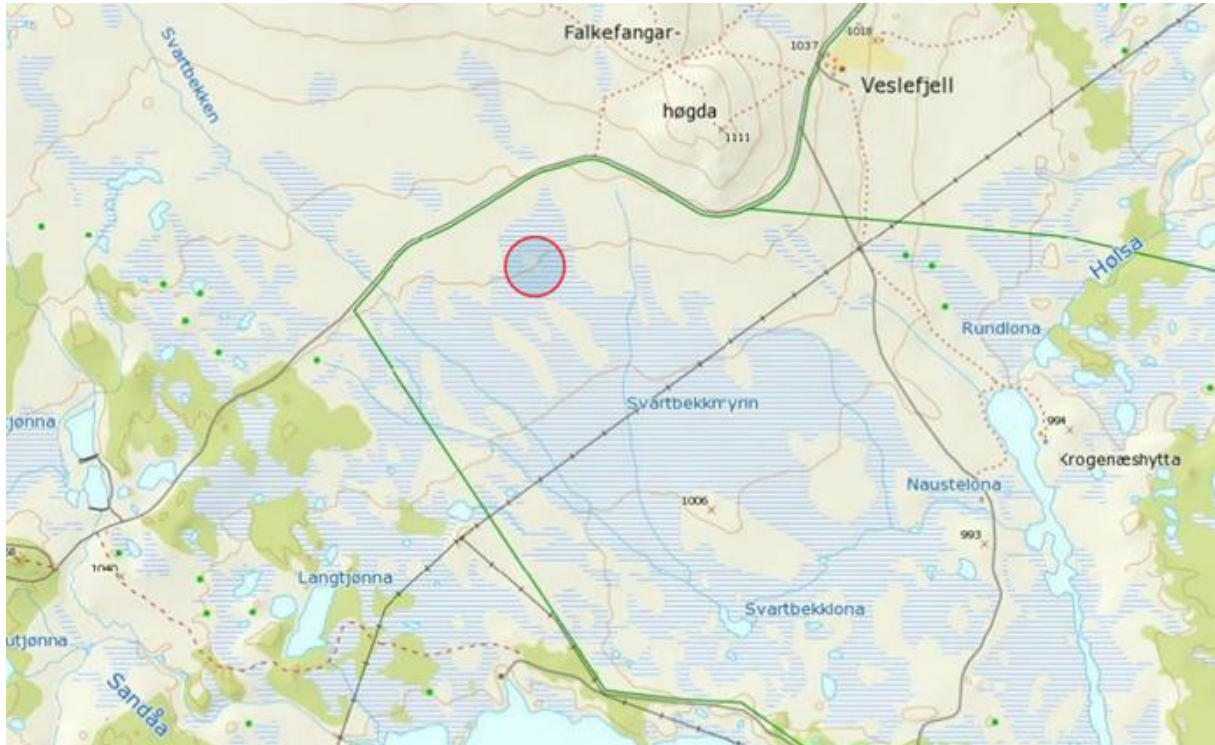
8. DOBBELTBEEKKASIN

Dobbeltbekkasin er i utgangspunktet knyttet til næringsrike myrer og åpne næringsrike vierområder nær skoggrensa, samtidig som god tilgang på meitemark er svært gunstig for arten. Disse kravene til leveområde sammenfaller ofte med stølsmiljøer og foretrukne beiteområder for storfe, hvor også påvirkning i form av tråkk og tilførsel av møkk-ruker er gunstig for arten. Færre beitedyr og økende gjengroing i slike miljøer vil dermed være en negativ faktor for dobbeltbekkasin.

Det er kjent 1 spillplass for dobbeltbekkasin innenfor Hersjømyrin naturreservat, se figur 18 og tabell 1. Karakteristiske trekk ved slike spillområder er at de ligger i intermediære – rike myrområder, og er spredt bevokst med lave busker av vier eller dvergbjørk. Dette er tilfellet også for denne spillplassen. Lokaliteten ligger i overgangen mellom myr og naturbeitemarka omtalt i kapittel 7. Naturbeitemarka beites ekstensivt av storfe som etterlater seg møkk-ruker i terrenget. Dette er svært gunstig for dobbeltbekkasinen som er helt avhengig av rask næringstilgang i spilltida, fortrinnsvis meitemark.

Tabell 1. Registrert dobbeltbekkasinleik i Hersjømyrin naturreservat.

Lokalitet	Beliggenhet	Dato	Antall hanner i spill
Svartbekkmyrin	32V 0512330 6811856	30.06.2019	Min. 15

Figur 18. Spillplass for dobbeltbekkasin i myrkant på sørsida av Jotunheimvegen ved Svartbekkmyrin.

9. FUGL, KOMMENTERT ARTSLISTE PR. 31.12.2019

Tabell 2 gir oversikt over fuglearter påvist innenfor Hersjømyrene naturreservat. Artslista er basert på Høitomt (2005) og observasjoner fram til og med 2019. Totalt er 72 fuglearter påvist i reservatet, og hekking er dokumentert eller sannsynlig for 62 av disse artene (tabell 2).

17 av de påviste fugleartene i Hersjømyrene naturreservat står på den gjeldende norske rødlista (Henriksen & Hilmo 2015).

Tabell 2. Observerte fuglearter i Hersjømyrene naturreservat. Status for forekomst pr. 2019.

Tegnforklaring:

- H: Hekking påvist eller sannsynlig.
h: Mulig hekkefugl.
S: Streifgjest (eller matsøk), uten tegn til hekking.
T: Observert bare i trekktida, vår eller høst.
*** Forekommer vanlig i aktuelt habitat.
** Forekommer regelmessig, men relativt fåtallig.
* Forekommer sporadisk - fåtallig.

Art	Status	Rødlistekategori	Kommentar
Kortnebbgås	T		Observeres under vår- og høsttrekk, fortrinnsvis i form av overflygende flokker
Grågås	S		1 individ i flukt over området 24.05.1980 er eneste kjente observasjon
Sangsvane	H*		Observeres nokså regelmessig i Hersjømyrene naturreservat (bl.a. flere observasjoner i Hersjøene i 2019). Arten har økt forekomst i innlandet de siste årene, og har etablert seg som hekkefugl også innenfor Hersjømyrene naturreservat (Bjørn Roar Løkken, pers. medd.) 1 hekkende par i 2019.
Storlom	H **		Arten er regelmessig hekkefugl i Hersjømyrene naturreservat, fortrinnsvis knyttet til de største vatna. I 2019 ble arten sett i Hersjøen og Langvatnet, samt i den tilgrensende Øyangen. 1 - 2 hekkende par.
Brunnakke	H*		Det er ikke gjort hekkefunn innenfor reservatet siden 1980, men arten observeres nokså regelmessig (bl.a. 1 par i Øvre Hersjøen 29.og 30. 05.2019). Trolig hekkefugl med 2 - 3 par.
Krikkand	H ***		Regelmessig hekkefugl i tjern og stilleflytende elveparti. Observasjoner av hanner i 2019 indikerer en hekkebestand på minimum 15 par.
Stokkand	H **		Høitomt (2005) angir arten som hekkefugl. Det er ikke gjort hekkefunn innenfor reservatet i 2019, men arten observeres fortsatt regelmessig (bl.a. 2 hanner i Øvre

			Hersjøen 08.06.2019 og 3 hanner i Naustlona 30.07.2019). Trolig hekkefugl med 3 - 5 par.
Stjertand	h*	VU	Arten er sett med hekkeadferd i Nedre Hersjøen i 1995, men er ikke påvist senere. Verneområdet har egnede hekkeområder for arten. Mulig hekkefugl med 0 – 1 par.
Toppand	H **		Høitomt (2005) angir arten som regelmessig hekkefugl, men bestanden synes å ha gått tilbake. Arten er likevel en regelmessig hekkefugl i tjern og meandrerende elveparti. Registreringene foretatt i 2019 indikerer en hekkebestand på 8 - 10 par.
Kvinand	h*		Arten opptrer nokså sporadisk i verneområdet, og ble ikke sett i 2019. Arten er likevel en mulig hekkefugl med 0 - 2 par.
Havelle	S	NT	Arten er sett med «mulig reproduksjon» i Vesleøyangen i 1980, men er ikke påvist senere. Verneområdet har få egnede hekkeområder for arten.
Bergand	h*	VU	Høitomt (2005) angir arten som hekkefugl, men bestanden synes å ha gått tilbake. Arten opptrer nokså sporadisk i verneområdet, og ble ikke sett i 2019 (funn fra 2018 innlagt i Artsobservasjoner). Arten er en mulig hekkefugl med 1 - 2 par.
Svartand	h*	NT	Høitomt (2005) angir arten som hekkefugl, med bl.a. ungekull på Nedre Hersjøen i 1995. Arten observeres fortsatt i verneområdet, og i 2019 ble ett stasjonært par sett i Ålbågtjønna 09.06. Mulig hekkebestand 1 - 3 par.
Sjørørre	h*	VU	Høitomt (2005) angir arten som hekkefugl med vurdert hekkebestand på 4 par. Arten ble ikke påvist i 2019, men observeres fortsatt spredt i området (bl.a. 2 hanner på Øvre Hersjøen 21.06.2010). Mulig hekkebestand 0 - 2 par.
Siland	H*		Høitomt (2005) angir arten som hekkefugl i området. Arten observeres spredt og i 2019 ble ett par sett i Flatlona 30.06. Anslått hekkebestand 1 - 3 par.
Laksand	H*		Høitomt (2005) angir arten som mulig hekkefugl. Arten observeres spredt og i 2019 ble to par sett i Langvatnet 30.05 og ett par i Øvre Hersjøen 08.06. Anslått hekkebestand 1 - 2 par.
Lirype	H**	NT	Fast hekkefugl i verneområdet. Varierende antall fra år til år.

Orrfugl	h *		Spredte observasjoner, også med 1 hann 30.05.2019. Mulig hekkefugl i verneområdet. Varierende antall fra år til år.
Myrhauk	H**	EN	Regelmessig hekkefugl i verneområdet, men i varierende antall fra år til år (i takt med svingninger i smånagerbestanden). Arten bør prioriteres for feltarbeid i et godt smånagerår. I 2019 ble 1 hann sett ved Langvatnet 30.05, men uten tegn til hekking (beskjeden smånagerbestand). Anslått hekkebestand 0 - 5 par i takt med mattilgang.
Fjellvåk	h*		Bruker området til matsøk, og kan være hekkefugl i gunstige år (beskjeden tilgang på egnete hekkeplasser).
Kongeørn	S		Bruker området til matsøk.
Tårnfalk	h*		Bruker området til matsøk. Trolig hekkefugl.
Dvergfalk	H *		Hekkefugl som også bruker området til matsøk. Ett hekkefunn i 2019.
Hønehauk	S	NT	Sett i området 15.06.1986 (Artsobsevasjoner).
Trane	H ***		Regelmessig hekkefugl i de store myrområdene, med bl.a. hekkefunn ved Langvatnet 30.05.2019. Hekkebestanden vurderes til 4 – 5 par.
Heilo	H*		Høitomt (2005) angir arten som regelmessig hekkefugl med anslått hekkebestand på minimum 12 par. Arten er fortsatt fast hekkefugl i verneområdet, men har en negativ bestandsutvikling i fjellet i S. Norge. I 2019 ble det gjort få funn av arten, men 1 ind. ble sett ved Vesleøyangen 09.06, og 2 ind. på Svartbekkmyrin 30.06. Hekkebestanden vurderes nå til 1 – 3 par.
Vipe	h*	EN	Høitomt (2005) angir arten som regelmessig hekkefugl med anslått hekkebestand på 7 par. Arten har en negativ bestandsutvikling i fjellet i S. Norge. Arten ble ikke sett i 2019, og siste kjente hekkefunn er tilbake i 2004. Arten er trolig forsvunnet som fast hekkefugl i naturreservatet.
Myrsnipe	h*		Høitomt (2005) angir arten som tidligere hekkefugl med hekkebestand på 5 par (Karlsen 1983). I 2019 ble 1 individ sett på myrene mellom Øyangsbekken og Langvatnet 30.07, men uten tydelig hekkeadferd. Mulig hekkebestand 0 - 1 par.
Brushane	S	EN	Karlsen (1983) angir arten som regelmessig med flere spillplasser og største

			dagsobservasjon på 13 individer 19.06.1983. Arten har en negativ bestandsutvikling i fjellet i S. Norge. Arten er neppe fast hekkefugl i verneområdet i dag.
Enkeltbekkasin	H**		Regelmessig hekkefugl med anslått hekkebestand på 5 – 10 par.
Dobbeltbekkasin	H**	NT	Regelmessig hekkefugl med en spillplass påvist i 2019 (totalt 15 spillende hanner 30.06.). Hekkebestanden anslås til 15 – 20 par.
Rugde	h **		Trolig hekkefugl, men bestandsstatus er usikker. Hekkebestanden anslås til 1 – 4 par.
Småspove	H*		Høitomt (2005) angir arten som regelmessig hekkefugl med anslått hekkebestand på 4 par. Arten er fortsatt fast hekkefugl i verneområdet, bl.a. 3 spillende individer mellom Øyangen og Langvatnet 09.06. Hekkebestanden vurderes nå til 3 – 5 par.
Rødstilk	H **		Høitomt (2005) angir arten som regelmessig hekkefugl med anslått hekkebestand på rundt 34 par. Arten er fortsatt fast hekkefugl i verneområdet, og ble bl.a. påvist ved Øvre Hersjøen, Naustlona, Langvatnet og Ålbågåtjønna i 2019. Hekkebestanden vurderes nå til 15 – 20 par.
Gluttsnipe	H *		Høitomt (2005) angir arten som hekkefugl med anslått hekkebestand på 14 par. Arten er fortsatt fast hekkefugl i verneområdet, og ble bl.a. påvist ved Øvre Hersjøen, Kroklonin, Naustlona, Vesleøyangen og Ålbågåtjønna i 2019. Hekkebestanden vurderes nå til 8 – 10 par.
Grønnstilk	H **		Høitomt (2005) angir arten som sparsom hekkefugl med anslått hekkebestand på 12 par. Arten er fortsatt fast hekkefugl i verneområdet, og ble bl.a. påvist ved Øvre Hersjøen, Kroklonin, Naustlona, Veslevatnet, Vesleøyangen og Ålbågåtjønna i 2019. Hekkebestanden vurderes nå til 10 – 12 par.
Strandsnipe	H ***		Fast hekkefugl, men usikkert bestandsanslag. Hekkebestanden vurderes til 5 – 10 par.
Svømmesnipe	h*		Høitomt (2005) angir arten som regelmessig hekkefugl med anslått hekkebestand på 13 par. Arten er fortsatt fast hekkefugl i verneområdet, men har en negativ bestandsutvikling i fjellet i S. Norge. I 2019

			ble 1 individ med hekkeadferd sett ved Rundlona 30.06.. Hekkebestanden vurderes nå til 1 – 4 par.
Hettemåke	h*	VU	Høitomt (2005) angir arten som fåtallig uten indikasjon på hekking. Arten har en negativ bestandsutvikling i Norge, og kun få individer er sett i senere år. I 2019 ble 2 individer sett ved Øvre Hersjøen 30.06. Hekkebestanden vurderes nå til 0 – 2 par.
Fiskemåke	H**	NT	Fast hekkefugl, med et bestandsanslag på 4 – 6 par.
Rødnebbterne	h*		Høitomt (2005) angir arten som hekkefugl med anslått hekkebestand på 1 par. I 2019 ble spredte observasjoner gjort, bl.a. 2 individer i Øvre Hersjøen 30.05 og 3 individer ved Rundlona 30.06. Hekkebestanden vurderes nå til 0 – 2 par.
Gjøk	H**	NT	Fast hekkefugl.
Haukugle	h*		Observeres jevnlig, og arten kan være hekkefugl i gode smågnagerår.
Jordugle	H**		Trolig regelmessig hekkefugl i verneområdet, men i varierende antall fra år til år (i takt med svingninger i smågnagerbestanden). Arten bør prioriteres for feltarbeid i et godt smågnagerår. I 2019 ble ikke arten observert (dårlig smågnagerår). Antatt hekkebestand er 0 - 6 par i takt med mattilgang.
Dvergspett	H*		Ukjent bestandsstatus, men gammelt reirhull sett ved Vinstra elv i 2019.
Tretåspett	S		1 individ sett i tørr insektdrept bjørk ved Langvatnet 30.05.2019.
Tårnseiler	S		Bruker området til matsøk.
Heipiplerke	H**		Fast hekkefugl.
Gulerle	H***		Fast hekkefugl.
Linerle	H*		Fast hekkefugl.
Blåstrupe	H***	NT	Fast hekkefugl. Nokså tallrik sommeren 2019.
Rødstjert	H*		Fast hekkefugl.
Steinskvett	H*		Fast hekkefugl.
Ringtrost	S		Kun enkeltobservasjoner foreligger.
Gråtrost	H**		Fast hekkefugl.
Måltrost	H*		Fast hekkefugl.
Rødvingetrost	H***		Fast hekkefugl.
Løvsanger	H***		Fast hekkefugl.
Gråfluesnapper	h*		Trolig hekkefugl.
Sv.hv.fluesnapper	h*		Trolig hekkefugl.
Granmeis	h*		Trolig hekkefugl.
Svartmeis	h*		Trolig hekkefugl.

Kjøttmeis	h*		Trolig hekkefugl.
Varsler	h*		Mulig hekkefugl med en observasjon fra 2019 (1 individ ved Rundlona 03.08 (Artsobservasjoner)).
Kråke	H*		Fast hekkefugl.
Ravn	S		Bruker området til matsøk.
Bokfink	H**		Fast hekkefugl.
Bjørkefink	H***		Fast hekkefugl.
Grønnsisik	H*		Fast hekkefugl.
Gråsisik	H*		Fast hekkefugl.
Lappspurv	H*	VU	1 engstelig hann ved Vinsterlona 30.07.2019. Arten er i tilbakegang i fjellet i S. Norge.
Sivspurv	H***	NT	Fast hekkefugl.
72 arter			

Figur 19. Myrhauk (EN) er en karakterart i Hersjømyrene naturreservat i gode smånagerår. Foto: Thor Østbye.

Tabell 3. Fugl i Hersjømyrene naturreservat, nøkkeldata.

Antall fuglearter påvist	72
Antall fuglearter påvist/antatt hekkende	62
Antall vannfuglarter	31 (herav 27 påvist/mulig hekkende)
Antall hekkende vannfugl (par)	105 - 161
Antall rødlistearter (fugl)	17

De største endringene i reservatets fuglefauna er at tidligere relativt tallrike arter som heilo, vipe, brushane, svømmesnipe og lappspurv enten er forsvunnet eller har avtatt sterkt i antall. Dette er i samsvar med endringer også på nasjonalt plan, noe som har resulteret i at nær alle disse artene nå står på rødlista for truede fuglearter i Norge.

Hersjømyrene naturreservat har en spesielt viktig funksjon for myrhauk, dobbeltbekkasin og jordugle.

10. OPPSUMMERING RØDLISTEARTER

Totalt er 23 rødlistearter påvist i Hersjømyrene naturreservat (tabell 4). Disse fordeler seg med henholdsvis 5, 5 og 13 arter i rødlistekategoriene sterkt truet (EN), sårbar (VU) og nær truet (NT). Av rødlistede arter finnes det flest fuglearter (17), mens edderkoppdyr er representert med 1 art, karplanter 2 arter og lav med 3 arter (tabell 4).

Tabell 4. Forekomst av rødlistearter i Hersjømyrene naturreservat. Oppsummering.

Art (rødlistekategori)	Forekomst
Kikimora palustris (EN)	1 ind. 10.08.2017 (edderkoppdyr)
Engbakkesøte (NT)	I naturbeitemark (jfr. kap. 7).
Håndmarinøkkel (VU)	I naturbeitemark (jfr. kap. 7).
Vanlig sotbeger (NT)	På laftet bu ved Øvre Hersjøen (Hersjølegeret), påvist 2019.
Granseterlav (NT)	På gammel bjørk (jfr. kap. 6).
Gryntjafs (NT)	På gammel bjørk (jfr. kap. 6).
Stjertand (VU)	Mulig hekkefugl.
Havelle (NT)	Streifbesøk.
Bergand (VU)	Mulig hekkefugl.
Svartand (NT)	Hekkefugl.
Sjøørre (VU)	Hekkefugl.
Lirype (NT)	Hekkefugl. Observert i hele verneområdet. Biotop er fjellhei, fjellbjørkeskog og myrkantmiljøer.
Myrhauk (EN)	Hekkefugl. Hekker i gode smågnagerår, men dokumentasjon av hekkebestand mangler. Biotop er åpne myrområder med vier.
Hønsehauk (NT)	Benytter sporadisk området til matsøk.
Vipe (EN)	Tidligere tallrik hekkefugl i området, men i tilbakegang. Biotop er åpne myrområder.
Brushane (EN)	Nå trolig kun meget spredt på trekk.
Dobbeltbekkasin (NT)	Hekkefugl. 1 kjent spillplass med 15 spillende hanner i 2019 (jf. kap. 8). Biotop er rikmyr, naturbeitemark og engbjørkeskog.
Hettemåke (VU)	Spredte observasjoner.

Fiskemåke (NT)	Hekkefugl. Hekkebiotop er fortrinnsvis tjern og større vatn.
Gjøk (NT)	Hekkefugl. Forekommer i hele verneområdet. Biotop er setermiljøer, fjellhei og fjellbjørkeskog.
Blåstrupe (NT)	Hekkefugl. Biotop er vierdekte myrområder, samt naturbeitemark og setermiljøer med innslag av einer.
Lappspurv (VU)	Hekkefugl. Tidligere regelmessig hekkefugl i hele området, men er i tilbakegang. Biotop er myrområder og andre våtmarksmiljøer med innslag av vier (og einer).
Sivspurv (NT)	Hekkefugl. Tidligere regelmessig hekkefugl i hele området, men er trolig i tilbakegang. Biotop er myrområder og andre våtmarksmiljøer med innslag av vier (og einer).

Tabell 5. Forekomst av rødlistearter i Hersjømyrene naturreservat. Fordeling på artsgrupper og rødlistekategorier.

Artsgruppe	Kritisk truet (CR)	Sterkt truet (EN)	Sårbar (VU)	Nær truet (NT)	Sum
Edderkoppdyr		1			1
Karplanter			1	1	2
Lav				3	3
Fugl		4	4	9	17
Sum		5	5	13	23

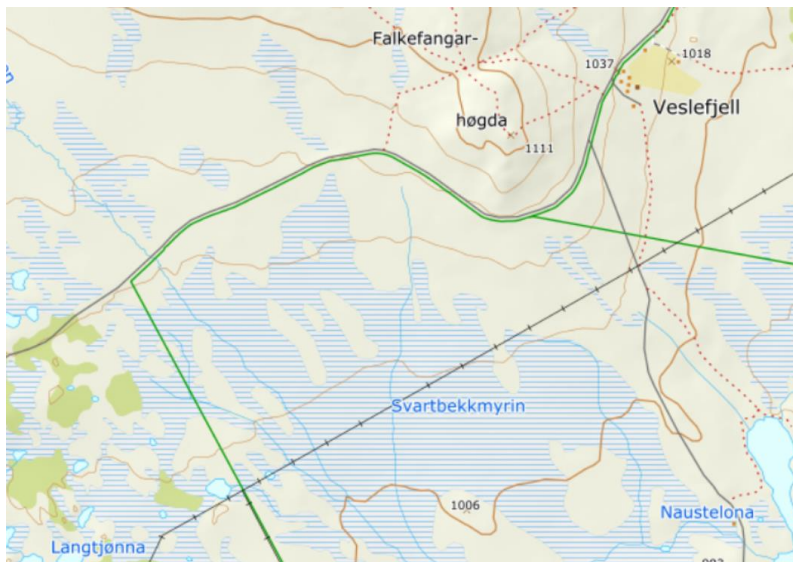
*Figur 20. Det ble påvist vanlig sotbeger (NT) på Hersjølægeret ved Øvre Hersjøen under feltarbeidet i 2019.
Foto: JOP 08.06.2019.*

11. HØYSPENTLINJE PÅ SVARTBEKKMYRIN.

Ei høyspentlinje krysser sentrale deler av Svartbekkmyrin (figur 21). Kraftlinja består av tremaster med tverrliggende travers og piggisolatorer (figur 22). Dette er linjetyper som gir svært stor risiko for elektrokusjon, og særlig rovfugl har vist seg å være utsatt. En kraftlinje av denne typen representerer også kollisjonsfare for bl.a. andefugl og hønsefugl. I Hersjømyrene naturreservat kan arter som f.eks. jordugle, myrhauk (EN), fjellvåk, kongeørn, lirype (NT), sangsvane og storlom være utsatt for slik risiko.

Det er i Norge gjennomført en lang rekke tiltak på denne typen linjer, både for å redusere faren for elektrokusjon og for å minske kollisjonsrisiko. Flere linjeiere har gjennomført kabling, isolering, påmontering av sittepinner eller merking for å reduserer skadeomfanget på rovfugl, hønsefugl eller våtmarksarter.

Det anbefales at skadeforebyggende tiltak vurderes for denne kraftlinja i Hersjømyrene naturreservat.

Figur 21. Kart som viser kraftlinja som krysser Svartbekkmyrin i naturreservatet.

Figur 22. Kraftlinja som krysser Svartbekkmyrin i Hersjømyrene naturreservat 2019. Foto: Geir Høitomt 30.07.2019.

12. LITTERATUR

- Bekkum, S. 2004. Fugleobservasjoner i området på og ved Svartbekkmyrene i Skåbu, Nord-Fron kommune.
- Fjeldstad, H., Gaarder, G. & Larsen, B.H. 2005. Flora, vegetasjon og naturtyper i utredningsområdet for utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark, Oppland fylke. MU-rapport 2005-14.
- Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken 2015.
- Høitomt, G. & Opheim, J. 2015. Langsua nasjonalpark og tilliggende verneområder. Dobbeltebekkasin, kunnskapsstatus pr. 2015. Kistefos Skogtjenester as, rapport 21-2015.
- Høitomt, G. 2005. Utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark. Fugl-pattedyr-krypdyr/amfibier-fisk. Norsk Ornitologisk Forening avd. Oppland. Rapport.
- Karlsen, R. J. 1983. Ornitologiske registreringer på Hersjømyrin, Nord-Fron kommune. NOF, avd. Oppland.
- Larsen, B. H., Gaarder, G., Høitomt, G., Lyngstad, A., Wangen, K. & Wold, O. 2013. Kartlegging av huldrestarr i 2013. Miljøfaglig Utredning Rapport 2013-40: 1-77 + vedlegg. ISBN 978-82-8138-680-8.